

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

СОЦІОЛОГІЯ

**Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної
роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 033 – Філософія**

Затверджено
на засіданні кафедри
філософії і суспільних наук
протокол № 9
від 31.08.2023 р.

ЧЕРНІГІВ 2023

Соціологія. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 033 – Філософія / Укладач: Колєватов О.О. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2023. 40 с.

Укладач: Колєватов Олексій Олександрович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри філософії і суспільних наук

Відповідальний за випуск: Шакун Н.В., кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії і суспільних наук

Рецензент: Киселиця Світлана Володимирівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії і суспільних наук НУ «Чернігівська політехніка»

©О.О. Колєватов, 2023 р.

©НУ «Чернігівська політехніка», 2023 р.

Вступ

Соціологія – це наука про суспільство. Оскільки суспільство вивчають багато наук (історія, економіка, демографія тощо) для визначення ролі і місця соціології в їх системі важливо визначитися з особливостями її об'єкта і предмета. Найбільш суттєва різниця між соціологією і всіма іншими науками, які вивчають життя суспільства, полягає в тому, що кожна з перелічених наук вивчає певний аспект його життєдіяльності, соціологія ж вивчає суспільство як цілісність, і тому її можна вважати більш фундаментальною наукою за своїм змістом і призначенням.

Соціологія як наука набуває особливої актуальності в Україні, оскільки створює наукове підґрунтя формування громадянського суспільства, яке надає людині більше свободи. Людина не може існувати поза суспільством. Тому для того, щоб відповідально та ефективно скористатися отриманою свободою, вона повинна глибше розуміти основи життя соціальних груп, спільностей, соціальних процесів, в системі яких вона існує і відтворюється як особистість.

Методичні вказівки відповідають змісту робочої програми з дисципліни «Соціологія» та призначені для застосування в навчальному процесі здобувачами вищої освіти під час аудиторних занять.

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

1. Сутність соціологічної науки

Предметне поле соціології. Визначення та функції соціології. Найважливіші напрями досліджень сучасної соціології. Структура соціології. Місце соціології в системі наук про суспільство.

2. Історія формування і розвитку соціології

Причини та фактори виникнення соціології. Основні етапи становлення і розвитку соціології. Протосоціологія. Огюст Конт. Герберт Спенсер. Еміль Дюркгейм. Макс Вебер. Толкотт Парсонс. Томас Кун. Історія соціології в Україні. Соціологічні погляди Михайла Драгоманова та Михайла Грушевського. Проблеми теоретичної соціології Максима Ковалевського. Соціальна проблематика у творчості Богдана Кістяківського. Політична соціологія В'ячеслава Липинського. Загальна соціологія Микити Шаповала. Основні напрямки сучасних соціологічних досліджень в Україні.

3. Суспільство та його соціальна структура

Сутнісні ознаки суспільства. Соціальна система. Сфери суспільства. Розвиток суспільства. Типологія суспільства. Характеристика типів суспільства за Деніелом Беллом. Рівні соціальної структури. Структурні елементи суспільства. Соціальний статус. Престиж. Соціальні підструктури суспільства. Підсистеми суспільства. Соціальна стратифікація. Особливості середнього класу в Україні. Соціальний портрет сучасного середнього класу за О. Симончук. Механізми і канали соціальної мобільності. Основні тенденції соціальної мобільності в Україні.

4. Соціальні інститути та організації

Поняття та ознаки соціального інституту. Функції та дисфункції соціальних інститутів. Види соціальних інститутів. Характеристика основних соціальних інститутів суспільства. Інституціоналізація та розвиток соціальних інститутів. Обставини, які відрізняють соціальну організацію від соціального інституту. Поняття та ознаки соціальної організації. Структура та типологія соціальних організацій. Управління організаціями. Бюрократія. Види та риси бюрократії за М. Вебером.

5. Особистість в системі суспільства

Людина. Індивід. Індивідуальність. Поняття особистості. Функціонально-динамічна структура особистості за К. Платоновим. Психоаналітична структура особистості за Зигмундом Фрейдом. Теорії особистості. Соціальний статус. Соціальна роль. Соціалізація особистості. Стадії, агенти та засоби соціалізації. Суспільне життя особистості. Девіантна поведінка особистості. Типи девіантної поведінки за Р. Мертоном.

6. Соціальна група. Сім'я як мала соціальна група

Поняття та ознаки соціальної групи. Функції соціальних груп. Квазігрупи. Типи натовпу. Соціальне коло. Класифікація соціальних груп. Сім'я як предмет соціології. Структура та типи сім'ї. Шлюб в системі сімейних відносин. Історичні типи шлюбних відносин. Функції та риси сім'ї. Протиріччя і тенденції розвитку сім'ї в сучасних умовах.

7. Конфлікти в системі суспільства

Поняття та аспекти конфлікту. Ознаки та функції конфлікту. Позитивні та негативні наслідки конфліктів. Типологія конфліктів. Структурні складові конфлікту. Причини та динаміка конфлікту. Управління конфліктом. Профілактика конфліктів.

8. Організація та методи соціологічного дослідження

Поняття та етапи соціологічного дослідження. Види дослідження. Програма і гіпотеза соціологічного дослідження. Вибіркова сукупність. Анкетування та інтерв'ювання. Спостереження в соціології. Аналіз документів і соціологічної інформації.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Сутність соціологічної науки

План

1. Предметне поле та функції соціології.
2. Структура соціології.
3. Місце соціології в системі наук про суспільство.

Теми рефератів

1. Наукові дискусії навколо предмета соціології.
2. Роль і завдання соціології в соціальному реформуванні суспільства.
3. Місце соціології в професійній підготовці молоді.
4. Закони і категорії соціології.
5. Основні риси, що характеризують специфіку соціального.
6. Е. Гіденс про теоретичні дилеми та завдання сучасної соціології.

Тема для дискусії

Сутність «соціального» у широкому і вузькому значенні.

Запитання для самоконтролю

1. Що вивчає соціологія?
2. Назвіть відмінності об'єкта і предмета вивчення соціології.
3. Окресліть соціальне як основний предмет соціології.
4. У чому полягає сутність основних функцій соціології?
5. Які напрями дослідження сучасної соціології ви знаєте?
6. Сформулюйте основні завдання соціології в розвитку суспільства.
7. Охарактеризуйте структуру соціологічного знання.
8. Проаналізуйте зв'язок соціології з іншими науками.
9. Які соціологічні теорії середнього рівня ви знаєте?
10. Як соціологія може допомогти сучасній людині у її життєдіяльності?
11. Чи можна соціологію вважати універсальною соціальною наукою?
12. З'ясуйте актуальність соціологічної освіти для спеціалістів вашого профілю.

Література

1. Аблов А.Ф. Загальна соціологія: конспект лекцій. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 130 с.
2. Агаларова К.А. Словник основних термінів з курсу «Соціологія»: для студ. усіх спец. /К.А. Агаларова, В.В. Бурега, Г.-М.М. Саппа; ред. В.В. Бурега. Х.: НТУ «ХП», 2015. 44 с.
3. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.

4. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія. К.: Кондор, 2021. 552 с.
5. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: Навч посібник. 4-те вид., випр. й доп. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 246 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_gerasimchuk_aa
6. Грищенко К. Трансформаційні процеси в Україні і роль соціології та інших соціогуманітарних наук у модернізації українського суспільства // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2012. № 2. С. 186-203.
7. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. К.:КНЕУ. 2002. 472 с.
8. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_zhol_kk
9. Климанська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем. Л.: Львівська політехніка, 2021. 208 с.
10. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dSPACE.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/>
11. Кузьменко Т. Соціологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
12. Литвин А.П., Яковенко А.П. Соціологія: навчальний посібник. Львів: Навий Світ – 2000, 2022. 365 с.
13. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2004. 456 с.
14. Нестуля О.О. Соціологія: практикум. Модульний варіант: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
15. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
16. Погрібна В. Сучасний стан і проблеми розвитку соціології як передумова створення її нових галузевих напрямів // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2013. № 2. С. 184-198.
17. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук; за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dSPACE.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/>
18. Сірій Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. К.: Атіка, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html>
19. Сокур'янська Л.Г. Вступ до соціології: Навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с.
20. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
21. Соціологія. Модульний курс: навч. посіб. / За ред. Н.М. Семке. Х.: Торсінг плюс, 2009. 352 с.
22. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.О. Макеєва. К.: Т-во «Знання», 2008. 566 с.

23. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп. / За заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
24. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О.В. Горпинич, О.Ю. Клименко, Л.М. Москаленко, М.С. Труш, В.Ф. Ятченко. К.: ДУТ, 2019. 235 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1868_64391381.pdf
25. Соціологія: підручник / В.Г. Городяненко, О.В. Гілюн, А.В. Демічева, С.В. Легеза, Н.А. Липовська. 3-є вид., переробл., доповн. К.: Академвидав, 2008. 544 с.
26. Соціологія: Підручник / Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін.; За ред. Н.П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Sociology.pdf
27. Соціологія: підручник / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
28. Соціологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / [В.І. Волович, М.І. Горlach, В.Г. Кремень та ін.]. 6-те вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
29. Соціологія: словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>
30. Танчин І.З. Соціологія: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. К.: Знання, 2008. 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologyatanchin-I3.htm>
31. Черниш Н. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою. К.: Знання, 2009. 430 с.
32. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: Кондор, 2005. 288 с.

Тема 2. Історія формування і розвитку соціології

План

1. Історичні умови і фактори виникнення соціології.
2. Основні етапи становлення і розвитку соціології.
3. Історія соціології в Україні.

Теми рефератів

1. Проблеми людини та суспільства в протосоціологічному етапі.
2. Огюст Конт – засновник соціологічної думки.
3. Соціологія ХІХ ст. та її основні напрями.
4. Роль Емілія Дюркгейма в становленні соціології як науки.
5. Теорія суспільства Герберта Спенсера.
6. Розвиток соціологічної теорії в працях Макса Вебера.
7. Теорія наслідування Габріеля Тарда.
8. Питирим Сорокін та його інтегральна соціологія.

9. Функціоналістська теорія Роберта Мертона.
10. Основні напрямки розвитку західної соціології ХХ ст.
11. Проблема ідеального суспільства у філософській спадщині Григорія Сковороди.
12. Соціологічні погляди Михайла Драгоманова.
13. Проблеми теоретичної соціології Максима Ковалевського.
14. Політична соціологія В'ячеслава Липинського.
15. Теоретична спадщина Микити Шаповала.
16. Особливості розвитку сучасної соціологічної думки в Україні.

Тема для дискусії

Перспективи розвитку вітчизняної соціологічної думки.

Запитання для самоконтролю

1. Що таке протосоціологія?
2. Охарактеризуйте античні та середньовічні протосоціологічні погляди.
3. Проаналізуйте протосоціологію Нового часу.
4. Які причини та фактори сприяли виникненню соціології як окремої науки?
5. Розкрийте зміст основних етапів становлення соціології.
6. Чому О. Конта вважають фундатором соціології?
7. У чому суть закону «рівної свободи» Г. Спенсера?
8. Чи є в О. Конта і Г. Спенсера ідеї, які зберегли свою цінність донині?
9. Суть методу «соціологізму» Е. Дюркгейма.
10. Яку роль у соціальній теорії Е. Дюркгейма відіграє його теорія соціальних фактів?
11. Який зв'язок проблем поділу праці й соціальної солідарності в соціологічній теорії Е. Дюркгейма?
12. У чому суть «нормального» і «патологічного» стану суспільства за Е. Дюркгеймом? Що таке «аномія»?
13. Який внесок М. Вебера у розвиток соціології?
14. У чому суть теорії структурного функціоналізму Т. Парсонса?
15. Назвіть видатних українських соціологів і охарактеризуйте їхню діяльність.
16. Охарактеризуйте завдання й проблеми української соціології.

Література

1. Аблов А.Ф. Загальна соціологія: конспект лекцій. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 130 с.
2. Агаларова К.А. Словник основних термінів з курсу «Соціологія»: для студ. усіх спец. /К.А. Агаларова, В.В. Бурега, Г.-М.М. Саппа; ред. В.В. Бурега. Х.: НТУ «ХП», 2015. 44 с.
3. Арон Р. Етапи розвитку соціальної думки. К.: Юніверс, 2004. 688 с.
4. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.

5. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія. К.: Кондор, 2021. 552 с.
6. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: Навч посібник. 4-те вид., випр. й доп. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 246 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_gerasimchuk_aa
7. Грищенко К. Трансформаційні процеси в Україні і роль соціології та інших соціогуманітарних наук у модернізації українського суспільства // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2012. № 2. С. 186-203.
8. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. К.:КНЕУ. 2002. 472 с.
9. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_zhol_kk
10. Історія соціології: навчальний посібник / За ред. І.П. Руценка. Х.: ТОВ «Планета-Прінт», 2017. 442 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/161792211.pdf>
11. Історія української соціологічної думки: навчальна біографічна енциклопедія / За наук. ред. В.М. Пічі [В.М. Онищук, Ю.Ф. Пачковський, Н.М. Цимбалюк та ін.]. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Istoriia-Sotsiolohichnoi-dumky-Ukrainy.pdf>
12. Климанська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем. Л.: Львівська політехніка, 2021. 208 с.
13. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dSPACE.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/>
14. Кузьменко Т. Соціологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
15. Литвин А.П., Яковенко А.П. Соціологія: навчальний посібник. Львів: Навий Світ – 2000, 2022. 365 с.
16. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2004. 456 с.
17. Макеєв С. О. Конт: біля витоків соціологічної уяви // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2013. № 2. С. 184-198.
18. Нестуля О.О. Соціологія: практикум. Модульний варіант: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
19. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
20. Погрібна В. Сучасний стан і проблеми розвитку соціології як передумова створення її нових галузевих напрямів // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2013. № 2. С. 184-198.
21. Резнік В., Резнік О. Українська соціологія після 1991 року // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2004. № 3. С. 22-46.
22. Рибшун О. Українська академічна соціологія на рубежі 60-70-х рр. ХХ ст.: початки інституціонального процесу // Соціальні виміри суспільства:

36. наук. праць. Вип. 11. К.: Інститут соціології НАН України, 2008. С. 106-116.
23. Рибшун О. Формування передумов української академічної соціології за радянської доби // Соціальні виміри суспільства: 36. наук. праць. Вип. 10. К.: Інститут соціології НАН України, 2007. С. 63–76.
24. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук; за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/>
25. Савельєв Ю. Соціологія в пошуках сутності сучасності: систематизація теорій суспільства модерну і модернізацій // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2013. № 3. С. 45-67.
26. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. К.: Атіка, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html>
27. Сокурянська Л.Г. Вступ до соціології: Навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с.
28. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
29. Соціологія. Модульний курс: навч. посіб. / За ред. Н.М. Семке. Х.: Торсінг плюс, 2009. 352 с.
30. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.О. Макеєва. К.: Т-во «Знання», 2008. 566 с.
31. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп. / За заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
32. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О.В. Горпинич, О.Ю. Клименко, Л.М. Москаленко, М.С. Труш, В.Ф. Ятченко. К.: ДУТ, 2019. 235 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1868_64391381.pdf
33. Соціологія: підручник / В.Г. Городяненко, О.В. Гілюн, А.В. Демічева, С.В. Лєгеца, Н.А. Липовська. 3-є вид., переробл., доповн. К.: Академвидав, 2008. 544 с.
34. Соціологія: Підручник / Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін.; За ред. Н.П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Sociology.pdf
35. Соціологія: підручник / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
36. Соціологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / [В.І. Волович, М.І. Горlach, В.Г. Кремень та ін.]. 6-те вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
37. Соціологія: словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>

38. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Т.1. 784 с.; Т. 2. 544 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1/1>
39. Степаненко В., Рибщун О. Українська соціологія: суспільно-історичний та ідеологічний контексти // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2009. № 2. С. 23–46.
40. Танчин І.З. Соціологія: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. К.: Знання, 2008. 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologyatanchin-I3.htm>
41. Черниш Н. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою. К.: Знання, 2009. 430 с.
42. Шульга М. Українська соціологія у пошуках самоідентичності // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2000. № 2. С. 170–177.
43. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: Кондор, 2005. 288 с.

Тема 3. Суспільство та його соціальна структура

План

1. Сутність, розвиток суспільства та його типологія.
2. Соціальна структура суспільства.
3. Соціальна стратифікація. Проблема середнього класу в Україні.
4. Соціальна мобільність у сучасному суспільстві.

Теми рефератів

1. Суспільство як система: основні підходи системного дослідження соціальних процесів.
2. Теорії постіндустріального суспільства.
3. Громадянське суспільство та шляхи його формування.
4. Проблеми глобалізації.
5. М. Вебер про соціальну структуру суспільства.
6. Місце і роль соціальних інститутів у житті суспільства.
7. Особливості соціальної структури суспільства в сучасній Україні.
8. Теорія соціальної стратифікації П. Сорокіна.
9. Причини диференціації в суспільстві.
10. Маргінальність соціальних груп в умовах трансформації українського суспільства.
11. Бідність у сучасному суспільстві.
12. Становлення та розвиток середнього класу в Україні.
13. Чи існує у сучасному суспільстві гендерна нерівність?
14. Міграційні процеси в сучасній Україні.

Тема для дискусії

Соціальний портрет сучасного середнього класу.

Запитання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняттю «суспільство».
2. У чому полягає суть системного підходу до визначення поняття «суспільство»?
3. Охарактеризуйте соціологічні концепції походження суспільства.
4. Розкрийте зміст та відмінність понять «країна», «держава», «суспільство».
5. Розкрийте суть основних ознак суспільства.
6. Чи можливе, на Вашу думку, існування суспільства без соціальних цінностей? Обґрунтуйте свою думку.
7. Що таке соціальна система?
8. За якими критеріями можна здійснювати типологію суспільства?
9. До якого типу суспільства Ви віднесли б сучасну Україну?
10. Чим відрізняються еволюційні від революційних зміни суспільства?
11. Розкрийте суть соціальної структури суспільства та її основні підструктури.
12. Що таке суспільний поділ праці, яку роль він відіграє у формуванні соціальної структури?
13. Що таке соціальний статус?
14. Від чого залежить і чим характеризується стабільність соціальної структури суспільства?
15. У чому полягає складність і суперечливість взаємодій між індивідом і суспільством?
16. Що таке соціальна стратифікація?
17. Які Ви знаєте типи стратифікаційних систем?
18. Назвіть об'єктивні основи соціальної нерівності.
19. Які існують підходи до визначення чинників і критеріїв стратифікації?
20. Охарактеризуйте середній клас і його роль у стабілізації суспільства.
21. У чому полягає суперечливість процесів формування українського середнього класу?
22. Охарактеризуйте соціальний портрет сучасного середнього класу в Україні.
23. Наведіть приклади різновидів соціальної мобільності у сучасному суспільстві.
24. Прокоментуйте головні тенденції в соціальній мобільності сучасної України.
25. Опишіть систему об'єктивних і суб'єктивних чинників, які впливають на соціальну мобільність.
26. У чому полягає сутність процесу маргіналізації?
27. Чому в сучасних розвинених суспільствах існує бідність?
28. Кого можна віднести до маргінальних верств населення.
29. Охарактеризуйте основні маргінальні групи в сучасній Україні. Що вплинуло на їх появу?
30. Які соціальні бар'єри характерні для сучасної України?

Література

1. Аблов А.Ф. Деякі проблеми теорії і практики трансформації сучасного українського суспільства / Вісник Одеського національного університету / Том 23. Випуск 3 (48). Психологія. 2018. С. 7-22.
2. Аблов А.Ф. Загальна соціологія: конспект лекцій. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 130 с.
3. Агаларова К.А. Словник основних термінів з курсу «Соціологія»: для студ. усіх спец. /К.А. Агаларова, В.В. Бурега, Г.-М.М. Саппа; ред. В.В. Бурега. Х.: НТУ «ХП», 2015. 44 с.
4. Балакірева О.М. Трансформація ціннісних орієнтацій в українському суспільстві // Український соціум. 2007. № 2(19). С. 7-19.
5. Беленок О.А. Поселенська диференціація як чинник соціальної нерівності в Україні // Український соціум. 2006. № 1(12). С. 17-24.
6. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.
7. Бурлачук В. Ще раз стосовно питання: «Що таке суспільство» // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2006. № 1. С. 5-19.
8. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія. К.: Кондор, 2021. 552 с.
9. Генев Н. Східна Європа як лабораторія соціальних наук // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2011. № 2. С. 12-36.
10. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: Навч. посібник. 4-те вид., випр. й доп. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 246 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya - gerasimchuk_aa
11. Головаха Є.І., Паніна Н.В. Основні етапи і тенденції трансформації українського суспільства: від «перебудови» до «помаранчевої революції» // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2006. № 2. С. 32-51.
12. Грищенко К. Трансформаційні процеси в Україні і роль соціології та інших соціогуманітарних наук у модернізації українського суспільства // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2012. № 2. С. 186-203.
13. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. К.:КНЕУ. 2002. 472 с.
14. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya - zhol_kk
15. Кірюхін Д., Щербак С. Уявлення про справедливість в Росії та в Україні: повсякденність та ідеологія // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2007. № 1. С. 136-150.
16. Климанська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем. Л.: Львівська політехніка, 2021. 208 с.
17. Коваліско Н.В. Динамічні аспекти соціальної стратифікації: специфіка соціальної мобільності // Український соціум. 2007. № 1. С. 7-15.
18. Коваліско Н.В. Методологічні засади соціологічного аналізу трансформації соціальної структури українського суспільства // Український соціум. 2006. № 1(12). С. 42-52.

19. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/>
20. Кузьменко Т. Соціологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
21. Куценко О. Україна у трансформаційних процесах: Quo vadis? // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2007. № 1. С. 18-32.
22. Лейн Д. Соціологічні наслідки двадцяти років перетворень: як зближуються Схід і Захід? // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2012. № 1. С. 20-42.
23. Лисюк Н.Р. Середній клас як активний суб'єкт соціальних трансформацій в Україні // Український соціум. 2006. № 1(12). С. 65-72.
24. Литвин А.П., Яковенко А.П. Соціологія: навчальний посібник. Львів: Навий Світ – 2000, 2022. 365 с.
25. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2004. 456 с.
26. Нестуля О.О. Соціологія: практикум. Модульний варіант: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
27. Оксамитна С., Бродська С. Соціальний клас як чинник диференціації життєвих шансів // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2004. № 4. С. 24-42.
28. Патракова А. Структурні складові відчуття місця в соціальній ієрархії // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2008. № 3. С. 119-135.
29. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
30. Прибиткова І. Трудові мігранти у соціальній ієрархії українського суспільства: статусні позиції, цінності, життєві стратегії, стиль і спосіб життя // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2003. № 1. С. 109-124.
31. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук; за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/>
32. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. К.: Атіка, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html>
33. Симончук О. Робітничий клас в Україні: хроніка втрат // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2005. № 4. С. 5-25.
34. Сокур'янська Л.Г. Вступ до соціології: Навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с.
35. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
36. Соціологія. Модульний курс: навч. посіб. / За ред. Н.М. Семке. Х.: Торсінг плюс, 2009. 352 с.
37. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.О. Макеєва. К.: Т-во «Знання», 2008. 566 с.

38. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп. / За заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
39. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О.В. Горпинич, О.Ю. Клименко, Л.М. Москаленко, М.С. Труш, В.Ф. Ятченко. К.: ДУТ, 2019. 235 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1868_64391381.pdf
40. Соціологія: підручник / В.Г. Городяненко, О.В. Гілюн, А.В. Демічева, С.В. Легеза, Н.А. Липовська. 3-є вид., переробл., доповн. К.: Академвидав, 2008. 544 с.
41. Соціологія: Підручник / Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін.; За ред. Н.П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Sociology.pdf
42. Соціологія: підручник / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
43. Соціологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / [В.І. Волович, М.І. Горlach, В.Г. Кремень та ін.]. 6-те вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
44. Соціологія: словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>
45. Сурмін Ю.П., Євдокимова В.В. Тенденції осмислення бідності в класичній та сучасній науці // Український соціум. 2007. № 5-6. С. 129-136.
46. Танчин І.З. Соціологія: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. К.: Знання, 2008. 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologyatanchin-I3.htm>
47. Урсуленко К. Методика вимірювання соціальної солідарності в українському суспільстві. Перевірка теорії за допомогою методу моделей лінійних структурних рівнянь // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2009. № 3. С. 126-157.
48. Урсуленко К. Соціальна солідарність: розвиток поняття в історії соціології та сучасні інтерпретації // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2009. № 1. С. 138-157.
49. Черниш Н. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою. К.: Знання, 2009. 430 с.
50. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: Кондор, 2005. 288 с.

Тема 4. Соціальні інститути та організації

План

1. Поняття і ознаки соціальних інститутів.
2. Функції та види соціальних інститутів.
3. Поняття і ознаки соціальної організації.
4. Структура та типологія соціальних організацій.
5. Управління організаціями. Бюрократія.

Теми рефератів

1. Соціологічне бачення політичного процесу в сучасних умовах нашого суспільства.
2. Соціальні інститути суспільства.
3. Механізм формування соціальних відносин.
4. Проблема соціальної взаємодії в концепції М. Вебера.
5. Типи соціальних організацій.
6. Ефективність різних типів керівництва.
7. Генезис та еволюція соціального управління.
8. Роль соціальних норм та санкцій у соціальній взаємодії особистості.
9. Основні стратегії забезпечення керівником позитивної мотивації діяльності працівників організацій.
10. Бюрократія в сучасному суспільстві.
11. Бюрократія і бюрократизм: взаємозв'язок, протиріччя, проблеми.

Тема для дискусії

Чи існує ідеальна бюрократія?

Запитання для самоконтролю

1. Яке місце займають соціальні інститути в системі суспільства?
2. В чому полягає функціональне призначення соціального інституту?
3. Назвіть види соціальних інститутів.
4. Охарактеризуйте особливості взаємодії соціальних інститутів.
5. Визначте ознаки соціального інституту.
6. Дайте визначення процесу інституціоналізації.
7. Охарактеризуйте стадії процесу інституціоналізації.
8. Визначте поняття «соціальна організація».
9. Назвіть ознаки соціальної організації.
10. Які структурні елементи складають соціальну організацію?
11. Які є види соціальних організацій?
12. В чому полягають відмінності між соціальними інститутами і соціальними організаціями?
13. Що розуміється під поняттям «бюрократія»?
14. Які позитивні та негативні риси бюрократії?
15. Назвіть базові характеристики бюрократичної організації за М. Вебером.
16. Бюрократія є позитивною чи негативною моделлю організації?

17. Поясніть термін адхократія.
18. Перелічіть основні риси професійної бюрократії.
19. Демократична організація та її основні характеристики.

Література

1. Аблов А.Ф. Загальна соціологія: конспект лекцій. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 130 с.
2. Агаларова К.А. Словник основних термінів з курсу «Соціологія»: для студ. усіх спец. /К.А. Агаларова, В.В. Бурега, Г.-М.М. Саппа; ред. В.В. Бурега. Х.: НТУ «ХП», 2015. 44 с.
3. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.
4. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія. К.: Кондор, 2021. 552 с.
5. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: Навч посібник. 4-те вид., випр. й доп. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 246 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya - gerasimchuk aa>
6. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. К.:КНЕУ. 2002. 472 с.
7. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya - zhol kk>
8. Климанська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем. Л.: Львівська політехніка, 2021. 208 с.
9. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/>
10. Кузьменко Т. Соціологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
11. Литвин А.П., Яковенко А.П. Соціологія: навчальний посібник. Львів: Навий Світ – 2000, 2022. 365 с.
12. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2004. 456 с.
13. Макеєв С. Соціальні інститути: класичне тлумачення й сучасні підходи до вивчення // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2003. № 4. С. 5-20.
14. Нестуля О.О. Соціологія: практикум. Модульний варіант: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
15. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
16. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук; за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/>

17. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. К.: Атіка, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html>
18. Сокурянська Л.Г. Вступ до соціології: Навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с.
19. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
20. Соціологія. Модульний курс: навч. посіб. / За ред. Н.М. Семке. Х.: Торсінг плюс, 2009. 352 с.
21. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.О. Макеєва. К.: Т-во «Знання», 2008. 566 с.
22. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп. / За заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
23. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О.В. Горпинич, О.Ю. Клименко, Л.М. Москаленко, М.С. Труш, В.Ф. Ятченко. К.: ДУТ, 2019. 235 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1868_64391381.pdf
24. Соціологія: підручник / В.Г. Городяненко, О.В. Гілюн, А.В. Демічева, С.В. Легеза, Н.А. Липовська. 3-є вид., переробл., доповн. К.: Академвидав, 2008. 544 с.
25. Соціологія: Підручник / Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін.; За ред. Н.П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Sociology.pdf
26. Соціологія: підручник / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
27. Соціологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / [В.І. Волович, М.І. Горlach, В.Г. Кремень та ін.]. 6-те вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
28. Соціологія: словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>
29. Танчин І.З. Соціологія: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. К.: Знання, 2008. 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologiyatanchin-I3.htm>
30. Черниш Н. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою. К.: Знання, 2009. 430 с.
31. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: Кондор, 2005. 288 с.

Тема 5. Особистість в системі суспільства

План

1. Поняття та структура особистості.
2. Соціальні статуси та ролі особистості.
3. Соціалізація особистості.
4. Девіантна поведінка особистості.

Теми рефератів

1. Особистість в умовах суспільної трансформації.
2. Процес становлення теоретичних досліджень соціалізації у західній та вітчизняній соціології.
3. Адаптація людини до соціальної дійсності в сучасній Україні: соціологічний аспект.
4. Формування духовного світу людини як процес її соціалізації.
5. Роль цінностей і ціннісних орієнтацій у житті людини і суспільства.
6. Умови соціального існування особистості в сучасній Україні.
7. Проблеми соціалізації особистості.
8. Роль спілкування в житті людини.
9. Специфіка гендерної соціалізації у сучасному українському суспільстві.
10. Статусні та рольові теорії особистості.
11. Значення потреб, інтересів, життєвих цілей у життєдіяльності людини.
12. Девіантна поведінка молоді як об'єкт соціологічного дослідження.
13. Ціннісні орієнтації сучасних здобувачів вищої освіти.

Теми для дискусії

1. Чому належить пріоритет у формуванні установок та ціннісних орієнтацій людини: природним задаткам чи соціальному оточенню?
2. Вплив засобів масової комунікації на формування особистості.

Запитання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття особистості з соціологічної точки зору.
2. Розкрийте співвідношення понять «людина», «індивід», «індивідуальність».
3. Розкрийте соціологічну структуру особистості.
4. Охарактеризуйте структуру особистості за З. Фройдом.
5. Проаналізуйте функціонально-динамічну структуру особистості К. Платонова.
6. Опишіть свій статусний набір та своїх батьків. Який список довший? Про що це свідчить?
7. Що таке базисна особистість? Проблема типології особистості в соціології
8. Охарактеризуйте основні соціологічні теорії особистості.
9. Розкрийте поняття «соціалізація».
10. Розкрийте соціологічний зміст поняття «десоціалізація» та «ресоціалізація» особистості.

11. Охарактеризуйте зміст основних етапів процесу соціалізації.
12. Який вплив мають ЗМІ на формування особистості?
13. Якою є роль ціннісних орієнтацій у діяльності особистості?
14. Яка роль цінностей і ціннісних орієнтацій у Вашому житті й у житті суспільства?
15. Перед яким ціннісним вибором стоїть сучасна українська молодь?
16. Назвіть основні потреби особистості і розкрийте їх взаємозв'язок (за теорією А. Маслоу).
17. Охарактеризуйте соціальні інститути соціалізації.
18. Що означає термін «девіація»?
19. У чому полягає сутність девіантної поведінки?
20. Якими є різновиди девіантної поведінки?
21. У чому полягає актуальність вивчення девіації у нашому суспільстві?

Література

1. Аблов А.Ф. Загальна соціологія: конспект лекцій. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 130 с.
2. Агаларова К.А. Словник основних термінів з курсу «Соціологія»: для студ. усіх спец. /К.А. Агаларова, В.В. Бурега, Г.-М.М. Саппа; ред. В.В. Бурега. Х.: НТУ «ХП», 2015. 44 с.
3. Бенько Л. Нормативна і девіантна поведінка особистості в умовах соціалізації // Соціальна політика. 2006. № 5. С. 64-70.
4. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.
5. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія. К.: Кондор, 2021. 552 с.
6. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: Навч посібник. 4-те вид., випр. й доп. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 246 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya - gerasimchuk_aa
7. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. К.:КНЕУ. 2002. 472 с.
8. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya - zhol_kk
9. Злобіна О. Категорія «особистість» у системі понять соціологічної теорії // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2002. № 2. С. 121-134.
10. Злобіна О. Особистісна складова суспільних змін: соціологічний контекст // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2003. № 3. С. 32-45.
11. Климанська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем. Л.: Львівська політехніка, 2021. 208 с.
12. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/>
13. Кузьменко Т. Соціологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.

14. Литвин А.П., Яковенко А.П. Соціологія: навчальний посібник. Львів: Навий Світ – 2000, 2022. 365 с.
15. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2004. 456 с.
16. Москаленко В.В. Соціалізація особистості: монографія. К.: Фенікс, 2013. 540 с.
17. Нестуля О.О. Соціологія: практикум. Модульний варіант: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
18. Панініа Н. Молодь України: структура цінностей, соціальне самопочуття та морально-психологічний стан за умов тотальної аномії // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2004. № 1. С. 163-170.
19. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
20. Резнік О. Особистість і громадянське суспільство: досвід теоретичного осмислення // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2002. № 3. С. 68-79.
21. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук; за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/>
22. Рущенко І.П. Дисиденти як девіанти тоталітарних суспільств // Девіантна поведінка: соціологічний, психологічний та юридичний аспекти: матеріали науково-практичної конференції (Харків, 7 квітня 2012 р.). Х.: ХНУВС, 2012. С. 66-70.
23. Сірій Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. К.: Атіка, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html>
24. Сокур'янська Л.Г. Вступ до соціології: Навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с.
25. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
26. Соціологія. Модульний курс: навч. посіб. / За ред. Н.М. Семке. Х.: Торсінг плюс, 2009. 352 с.
27. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.О. Макеєва. К.: Т-во «Знання», 2008. 566 с.
28. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп. / За заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
29. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О.В. Горпинич, О.Ю. Клименко, Л.М. Москаленко, М.С. Труш, В.Ф. Ятченко. К.: ДУТ, 2019. 235 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1868_64391381.pdf
30. Соціологія: підручник / В.Г. Городяненко, О.В. Гілюн, А.В. Демічева, С.В. Легеза, Н.А. Липовська. 3-є вид., переробл., доповн. К.: Академвидав, 2008. 544 с.

31. Соціологія: Підручник / Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін.; За ред. Н.П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Sociology.pdf
32. Соціологія: підручник / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
33. Соціологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / [В.І. Волович, М.І. Горлач, В.Г. Кремень та ін.]. 6-те вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
34. Соціологія: словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>
35. Сохань Л. Життєвий простір і життєвий світ особистості // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2002. № 1. С. 190-201.
36. Танчин І.З. Соціологія: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. К.: Знання, 2008. 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologyatanchin-I3.htm>
37. Черниш Н. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою. К.: Знання, 2009. 430 с.
38. Шульга М.О. Соціальний ареал особистості // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2002. № 2. С. 20-23.
39. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: Кондор, 2005. 288 с.
40. Яковенко А. Вплив суспільних чинників на студентську молодь // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2001. № 1. С. 5-26.

Тема 6. Соціальна група. Сім'я як мала соціальна група

План

1. Поняття та ознаки соціальної групи.
2. Класифікація соціальних груп.
3. Сім'я як предмет соціології. Шлюб в системі сімейних відносин.
4. Функції, риси, протиріччя і тенденції розвитку сім'ї в сучасних умовах.

Теми рефератів

1. Проблеми студентської сім'ї.
2. Молода сім'я як об'єкт соціології.
3. Сімейні конфлікти та стабільність сім'ї.
4. Взаємодія поколінь у сім'ї.
5. Сім'я як інститут виховання.
6. Сучасні тенденції у сфері сексуальної поведінки.
7. Сімейна політика в розвинутих країнах світу (на прикладі окремих країн чи регіонів).
8. Соціологічні дослідження сімейної проблематики в сучасній Україні.

9. Зміна структури гендерних ролей у сучасній сім'ї.
10. Причини розлучень в Україні та світі.
11. Демографічна політика в Україні.
12. Соціальна дискримінація жінок: сутність та форми прояву.

Тема для дискусії

Соціальні наслідки зростання кількості позашлюбних сімей.

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте основні ознаки, що визначають об'єднання людей як соціальну групу.
2. Які соціальні функції покликана виконувати соціальна група у суспільстві?
3. Охарактеризуйте натовп як квазігрупу.
4. Які існують класифікації соціальних груп?
5. Розкрийте основні структурні складові малої групи.
6. Охарактеризуйте ознаки формальної групи.
7. Проаналізуйте ознаки неформальної групи.
8. Які функції виконує первинна група?
9. Назвіть риси, які відрізняють первинну від вторинної групи.
10. Чим відрізняється умовна від реальної групи?
11. Проаналізуйте групи членства і референтні групи.
12. Що вивчає соціологія сім'ї?
13. Як визначається в соціології поняття «шлюб» та «сім'я»?
14. Які Ви знаєте основні типи сім'ї?
15. Визначте до якого типу сім'ї можна віднести сім'ю, у якій Ви живете?
16. Що Ви розумієте під структурою сім'ї?
17. Вкажіть особливості функціонування сучасної сім'ї в Україні.
18. Які головні функції виконує сім'я?
19. Як ви ставитесь до дошлюбного співжиття?
20. Чому в сільській місцевості шлюби стабільніші?
21. Які сім'ї стабільніші: ті, що ґрунтуються на коханні, чи ті, де домінує розрахунок?
22. Поясніть, у чому полягає складність процесу адаптації в перші роки спільного подружнього життя.
23. Які проблеми існують зараз у зв'язку із збільшенням розлучень?
24. Які основні причини розлучень?

Література

1. Аблов А.Ф. Загальна соціологія: конспект лекцій. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 130 с.
2. Агаларова К.А. Словник основних термінів з курсу «Соціологія»: для студ. усіх спец. /К.А. Агаларова, В.В. Бурега, Г.-М.М. Саппа; ред. В.В. Бурега. Х.: НТУ «ХП», 2015. 44 с.

3. Амджадін Л. Трансформаційні зміни інституту сім'ї та шлюбних відносин в українському суспільстві: гендерний аналіз // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2007. № 3. С. 60-75.
4. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.
5. Бурейчак Т. Погані часи для чоловіків: Соціологічні інтерпретації кризи маскулинності // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2011. № 1. С. 79-94.
6. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія. К.: Кондор, 2021. 552 с.
7. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: Навч посібник. 4-те вид., випр. й доп. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 246 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_gerasimchuk_aa
8. Глазунов С. В. Соціологія сім'ї: Навч. посібник для вищ. закл. освіти. Д.: РВВДД, 2000. 140 с.
9. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. К.:КНЕУ. 2002. 472 с.
10. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_zhol_kk
11. Климанська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем. Л.: Львівська політехніка, 2021. 208 с.
12. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/>
13. Кузьменко Т. Соціологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
14. Лавріненко Н. Гендерні відносини в українській родині // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2010. № 1. С. 138-162.
15. Литвин А.П., Яковенко А.П. Соціологія: навчальний посібник. Львів: Навий Світ – 2000, 2022. 365 с.
16. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2004. 456 с.
17. Лукашевич М.П., Шандор Ф.Ф. Соціологія сім'ї: підручник. К.: Знання, 2013. 223 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/Lukashevitch-Soziolog2012.pdf>
18. Нестуля О.О. Соціологія: практикум. Модульний варіант: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
19. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
20. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук; за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/>

21. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. К.: Атіка, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html>
22. Сокурянська Л.Г. Вступ до соціології: Навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с.
23. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
24. Соціологія. Модульний курс: навч. посіб. / За ред. Н.М. Семке. Х.: Торсінг плюс, 2009. 352 с.
25. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.О. Макеєва. К.: Т-во «Знання», 2008. 566 с.
26. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп. / За заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
27. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О.В. Горпинич, О.Ю. Клименко, Л.М. Москаленко, М.С. Труш, В.Ф. Ятченко. К.: ДУТ, 2019. 235 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1868_64391381.pdf
28. Соціологія: підручник / В.Г. Городяненко, О.В. Гілюн, А.В. Демічева, С.В. Легеза, Н.А. Липовська. 3-є вид., переробл., доповн. К.: Академвидав, 2008. 544 с.
29. Соціологія: Підручник / Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін.; За ред. Н.П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Sociology.pdf
30. Соціологія: підручник / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
31. Соціологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / [В.І. Волович, М.І. Горlach, В.Г. Кремень та ін.]. 6-те вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
32. Соціологія: словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>
33. Танчин І.З. Соціологія: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. К.: Знання, 2008. 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologiyatanchin-I3.htm>
34. Тимощук О. Цивільний шлюб «по-українськи», або кому без штампа в паспорті жити добре? // Дзеркало тижня. № 18. 12 травня 2007. С. 25.
35. Черниш Н. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою. К.: Знання, 2009. 430 с.
36. Шлюб, сім'я та дітородні орієнтації в Україні. К.: АДЕФ-Україна, 2008. 256 с.
37. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: Кондор, 2005. 288 с.

Тема 7. Конфлікти в системі суспільства

План

1. Поняття конфлікту та його роль у життєдіяльності суспільства.
2. Типологія конфліктів.
3. Структурні складові, причини і динаміка конфлікту.
4. Управління конфліктом.

Теми рефератів

1. Причини виникнення конфліктів в організаціях.
2. Конфлікти: вирішення та попередження.
3. Соціальні конфлікти у сучасному українському суспільстві.
4. Конфлікти у молодіжному середовищі.
5. Міжнаціональні та міжетнічні конфлікти та їх специфіка.
6. Концепції конфлікту в зарубіжній та вітчизняній соціології.
7. Шляхи подолання конфліктних ситуацій.
8. Страйк як форма соціального конфлікту.

Тема для дискусії

Конфлікт між керівником та підлеглими.

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте зміст поняття «конфлікт».
2. Що таке «соціальний конфлікт»?
3. Назвіть головні причини виникнення соціальних конфліктів.
4. Визначте критерії класифікації конфліктів та їхні основні різновиди.
5. Проаналізуйте позитивні та негативні функції конфліктів.
6. Проаналізуйте особливості аналізу конфліктів у соціології.
7. Визначте співвіднесення понять «конфлікт», «конфліктна ситуація» та «інцидент».
8. Охарактеризуйте структурні складові конфлікту.
9. Визначте особливості розв'язання, попередження та профілактики конфліктів.
10. Доведіть перспективність врегулювання конфліктів за допомогою третьої сторони, навівши приклади із сьогодення.
11. Проаналізуйте особливості застосування альтернативних методів розв'язання конфліктів.
12. Які соціальні конфлікти спостерігаються в Україні?

Література

1. Аблов А.Ф. Загальна соціологія: конспект лекцій. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 130 с.

2. Агаларова К.А. Словник основних термінів з курсу «Соціологія»: для студ. усіх спец. /К.А. Агаларова, В.В. Бурега, Г.-М.М. Саппа; ред. В.В. Бурега. Х.: НТУ «ХП», 2015. 44 с.
3. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.
4. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія. К.: Кондор, 2021. 552 с.
5. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: Навч. посібник. 4-те вид., випр. й доп. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 246 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya - gerasimchuk_aa
6. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 564 с.
7. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. К.:КНЕУ. 2002. 472 с.
8. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.
9. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya - zhol_kk
10. Казаков В. Концепція нового соціального конфлікту Алена Турена // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2008. № 3. С. 151-169.
11. Климанська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем. Л.: Львівська політехніка, 2021. 208 с.
12. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/>
13. Кузьменко Т. Соціологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
14. Литвин А.П., Яковенко А.П. Соціологія: навчальний посібник. Львів: Навий Світ – 2000, 2022. 365 с.
15. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2004. 456 с.
16. Миронова О.М. Конфліктологія: навчальний посібник. Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. 168 с.
17. Нестуля О.О. Соціологія: практикум. Модульний варіант: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
18. Орлянський В.С. Конфліктологія: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 160 с.
19. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
20. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
21. Пірен М. Деонтологія конфліктів та управління. К.: УАДУ, 2001. 378 с.

22. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук; за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dSPACE.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/>
23. Сірій Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. К.: Атіка, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologya-sriy-v.html>
24. Сокурянська Л.Г. Вступ до соціології: Навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с.
25. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
26. Соціологія. Модульний курс: навч. посіб. / За ред. Н.М. Семке. Х.: Торсінг плюс, 2009. 352 с.
27. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.О. Макеєва. К.: Т-во «Знання», 2008. 566 с.
28. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп. / За заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
29. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О.В. Горпинич, О.Ю. Клименко, Л.М. Москаленко, М.С. Труш, В.Ф. Ятченко. К.: ДУТ, 2019. 235 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1868_64391381.pdf
30. Соціологія: підручник / В.Г. Городяненко, О.В. Гілюн, А.В. Демічева, С.В. Легеза, Н.А. Липовська. 3-є вид., переробл., доповн. К.: Академвидав, 2008. 544 с.
31. Соціологія: Підручник / Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін.; За ред. Н.П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Sociology.pdf
32. Соціологія: підручник / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
33. Соціологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / [В.І. Волович, М.І. Горlach, В.Г. Кремень та ін.]. 6-те вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
34. Соціологія: словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>
35. Танчин І.З. Соціологія: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. К.: Знання, 2008. 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologyatanchin-I3.htm>
36. Черниш Н. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою. К.: Знання, 2009. 430 с.
37. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: Кондор, 2005. 288 с.

ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Організація та методи соціологічного дослідження

План

1. Поняття, етапи та види соціологічного дослідження.
2. Програма і гіпотеза соціологічного дослідження.
3. Опитування та спостереження в соціології.
4. Аналіз документів і соціологічної інформації.

Запитання для самоконтролю

1. Що таке емпіричне дослідження?
2. Чим емпіричне дослідження відрізняється від теоретичного?
3. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи у проведенні соціологічного дослідження.
4. Розкрийте сутність і зміст основних компонентів програми і робочого плану соціологічного дослідження.
5. Що являє собою соціальна проблема?
6. Яким правилам повинна відповідати гіпотеза?
7. Що таке генеральна та вибіркова сукупність?
8. Що являє собою репрезентативність вибірки?
9. Охарактеризуйте основні типи вибірки.
10. У чому полягають особливості основних підходів до побудови вибірки?
11. Охарактеризуйте методи вивчення особистості та можливості їхнього застосування в соціології.
12. Наведіть приклад проблемної ситуації у підприємстві, яка може дати поштовх до соціологічного дослідження.
13. В яких випадках у соціології вживають спостереження, експеримент, аналіз документів, опитування?
14. У чому полягає специфіка опитування як методу збору соціологічної інформації?
15. Охарактеризуйте види соціологічного опитування.
16. Чому анкетування є одним із найпоширеніших видів соціологічного дослідження?
17. Перелічіть основні вимоги, що висуваються до запитань анкети.
18. Визначте переваги й недоліки роздаткового, поштового, друкованого у пресі анкетування?
19. Охарактеризуйте переваги й недоліки соціологічного інтерв'ю.
20. Наведіть приклад теми, для вивчення якої можна було б застосувати метод спостереження.
21. У яких випадках доцільно використовувати контент-аналіз?
22. За яких умов застосовують у соціології соціометричне опитування?
23. Поясніть що таке експертне опитування у соціології?

24. Для чого і як здійснюється опис інформації, обчислення та оформлення узагальнюючої інформації?
25. Розкрийте сутність основних методів обробки соціологічної інформації.

Література

1. Аблов А.Ф. Загальна соціологія: конспект лекцій. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 130 с.
2. Агаларова К.А. Словник основних термінів з курсу «Соціологія»: для студ. усіх спец. /К.А. Агаларова, В.В. Бурега, Г.-М.М. Саппа; ред. В.В. Бурега. Х.: НТУ «ХП», 2015. 44 с.
3. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.
4. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження. К.: Дух і Літера, 2015. 380 с.
5. Вербець В.В. Методологія та методика соціологічних досліджень: Навчально-методичний посібник. 2-ге вид. доп. і перероб. Рівне: РДГУ: Інститут соціальних досліджень, 2006. 167 с.
6. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія. К.: Кондор, 2021. 552 с.
7. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: Навч. посібник. 4-те вид., випр. й доп. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 246 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_gerasimchuk_aa
8. Гоманюк М.А. Інтерв'юер у масовому опитуванні. Кишеньковий навчально-методичний посібник. Херсон: Гілея, 2013. 84 с.
9. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. К.:КНЕУ. 2002. 472 с.
10. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_zhol_kk
11. Климанська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем. Л.: Львівська політехніка, 2021. 208 с.
12. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/>
13. Кузьменко Т. Соціологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
14. Литвин А.П., Яковенко А.П. Соціологія: навчальний посібник. Львів: Навий Світ – 2000, 2022. 365 с.
15. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2004. 456 с.
16. Мазурик О.В., Єрескова Т.В., Никифорова Н.О. Методологія та методи соціологічних досліджень: практикум. Донецьк: Східний видавничий дім, 2011. 232 с.
17. Маковецький А. М. Надійність соціологічної інформації: навч. посібник. Чернівці: ЧНУ, 2009. 48 с.

18. Методичні рекомендації для інтерв'юерів: Навч. посібник. К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2001. 106 с.
19. Міщенко М. Застосування вуличних опитувань у дослідженні електоральних орієнтацій // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2006. №1. С. 88-109.
20. Нестуля О.О. Соціологія: практикум. Модульний варіант: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
21. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Навч. посібник. 2-е вид., доп. К.: Ін-т соціології НАН України, 2007. 320 с.
22. Паніотто В., Харченко Н. Криза в методах опитування та шляхи їх подолання // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2012. № 1. С. 3-19.
23. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. К.: Києво-Могилянська академія, 2017. 342 с.
24. Паніотто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М. Статистичний аналіз соціологічних даних. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 272 с.
25. Пачковський Ю.Ф. Методологія якісного дослідження соціальних змін // Наукові студії Львівського соціологічного форуму «Багатовимірні простори сучасних соціальних змін»: Зб. наук. праць. Львів: Видавн. центр Львів. нац. ун-ту імені Івана Франка. 2008. С. 128-131.
26. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
27. Прибиткова І. Статистичний аналіз і вимірювання в соціологічних дослідженнях // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2012. № 2. С. 99-113.
28. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук; за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/>
29. Рюль В.О. Застосування методу Case Study у роботі з дітьми вулиці // Наукові студії Львівського соціологічного форуму «Багатовимірні простори сучасних соціальних змін»: Збірник наукових праць. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка. 2008. С. 244-249.
30. Сірій Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. К.: Атіка, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologiya-sriy-v.html>
31. Сокур'янська Л.Г. Вступ до соціології: Навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с.
32. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
33. Соціологія. Модульний курс: навч. посіб. / За ред. Н.М. Семке. Х.: Торсінг плюс, 2009. 352 с.
34. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.О. Макеєва. К.: Т-во «Знання», 2008. 566 с.
35. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп. / За заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.

36. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О.В. Горпинич, О.Ю. Клименко, Л.М. Москаленко, М.С. Труш, В.Ф. Ятченко. К.: ДУТ, 2019. 235 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1868_64391381.pdf
37. Соціологія: підручник / В.Г. Городяненко, О.В. Гілюн, А.В. Демічева, С.В. Легеза, Н.А. Липовська. 3-є вид., переробл., доповн. К.: Академвидав, 2008. 544 с.
38. Соціологія: Підручник / Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін.; За ред. Н.П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Sociology.pdf
39. Соціологія: підручник / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
40. Соціологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / [В.І. Волович, М.І. Горlach, В.Г. Кремень та ін.]. 6-те вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
41. Соціологія: словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>
42. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Онлайн курс на платформі Prometheus. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about
43. Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник / За заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К., Іванова В. К.: Кондор, 2018. 256 с.
44. Танчин І.З. Соціологія: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. К.: Знання, 2008. 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologyatanchin-I3.htm>
45. Черниш Н. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою. К.: Знання, 2009. 430 с.
46. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: Кондор, 2005. 288 с.
47. Як провести соціологічне дослідження: методичні рекомендації / Упоряд. та заг. ред. О.М. Балакіревої та О.О. Яременка. К.: Державний ін.-т проблем сім'ї та молоді, 2004. 264 с.
48. Якісні дослідження в соціологічних практиках: навчальний посібник / За ред. Н. Костенко, Л. Скокової. К.: Інститут соціології НАНУ, 2009 400 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://i-soc.com.ua/assets/files/library/g_s_ok.pdf

Рекомендована література

1. Аблов А.Ф. Загальна соціологія: конспект лекцій. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 130 с.
2. Агаларова К.А. Словник основних термінів з курсу «Соціологія»: для студ. усіх спец. /К.А. Агаларова, В.В. Бурега, Г.-М.М. Саппа; ред. В.В. Бурега. Х.: НТУ «ХП», 2015. 44 с.
3. Арон Р. Етапи розвитку соціальної думки. К.: Юніверс, 2004. 688 с.
4. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.
5. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження. К.: Дух і Літера, 2015. 380 с.
6. Вербець В.В. Методологія та методика соціологічних досліджень: Навчально-методичний посібник. 2-ге вид. доп. і перероб. Рівне: РДГУ: Інститут соціальних досліджень, 2006. 167 с.
7. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія. К.: Кондор, 2021. 552 с.
8. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: Навч. посібник. 4-те вид., випр. й доп. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 246 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya - gerasimchuk_aa
9. Гоманюк М.А. Інтерв'юер у масовому опитуванні. Кишеньковий навчально-методичний посібник. Херсон: Гілея, 2013. 84 с.
10. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 564 с.
11. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. К.:КНЕУ. 2002. 472 с.
12. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.
13. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya - zhol_kk
14. Історія соціології: навчальний посібник / За ред. І.П. Руценка. Х.: ТОВ «Планета-Прінт», 2017. 442 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/161792211.pdf>
15. Історія української соціологічної думки: навчальна біографічна енциклопедія / За наук. ред. В.М. Пічі [В.М. Онищук, Ю.Ф. Пачковський, Н.М. Цимбалюк та ін.]. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Istoriia-Sotsiologichnoi-dumky-Ukrainy.pdf>
16. Климанська Л.Д., Савка В.С. Соціологія соціальних проблем. Л.: Львівська політехніка, 2021. 208 с.
17. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dSPACE.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/>

18. Кузьменко Т. Соціологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
19. Литвин А.П., Яковенко А.П. Соціологія: навчальний посібник. Львів: Навий Світ – 2000, 2022. 365 с.
20. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2004. 456 с.
21. Лукашевич М.П., Шандор Ф.Ф. Соціологія сім'ї: підручник. К.: Знання, 2013. 223 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/Lukashevitch-Soziolog2012.pdf>
22. Мазурик О.В., Єрескова Т.В., Никифорова Н.О. Методологія та методи соціологічних досліджень: практикум. Донецьк: Східний видавничий дім, 2011. 232 с.
23. Маковецький А. М. Надійність соціологічної інформації: навч. посібник. Чернівці: ЧНУ, 2009. 48 с.
24. Миронова О.М. Конфліктологія: навчальний посібник. Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. 168 с.
25. Москаленко В.В. Соціалізація особистості: монографія. К.: Фенікс, 2013. 540 с.
26. Нестуля О.О. Соціологія: практикум. Модульний варіант: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
27. Орлянський В.С. Конфліктологія: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 160 с.
28. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Навч. посібник. 2-е вид., доп. К.: Ін-т соціології НАН України, 2007. 320 с.
29. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. К.: Києво-Могилянська академія, 2017. 342 с.
30. Паніотто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М. Статистичний аналіз соціологічних даних. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 272 с.
31. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2012. 140 с.
32. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
33. Пірен М. Деонтологія конфліктів та управління. К.: УАДУ, 2001. 378 с.
34. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук; за наук. ред. І.А. Мейжис, В.Л. Гавелі. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/>
35. Сірій Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. К.: Атіка, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/571-sotsologya-sriy-v.html>
36. Сокур'янська Л.Г. Вступ до соціології: Навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с.
37. Соціологічна енциклопедія / Укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.

38. Соціологія. Модульний курс: навч. посіб. / За ред. Н.М. Семке. Х.: Торсінг плюс, 2009. 352 с.
39. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.О. Макеєва. К.: Т-во «Знання», 2008. 566 с.
40. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., доопр., доп. / За заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.
41. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О.В. Горпинич, О.Ю. Клименко, Л.М. Москаленко, М.С. Труш, В.Ф. Ятченко. К.: ДУТ, 2019. 235 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1868_64391381.pdf
42. Соціологія: підручник / В.Г. Городяненко, О.В. Гілюн, А.В. Демічева, С.В. Легеза, Н.А. Липовська. 3-є вид., переробл., доповн. К.: Академвидав, 2008. 544 с.
43. Соціологія: Підручник / Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін.; За ред. Н.П. Осипової. К.: Юрінком Інтер, 2003. 336 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Sociology.pdf
44. Соціологія: підручник / Ю.Ф. Пачковський, Н.В. Коваліско, І.В. Городняк та ін.; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю.Ф. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
45. Соціологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / [В.І. Волович, М.І. Горlach, В.Г. Кремень та ін.]. 6-те вид. К.: Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
46. Соціологія: словник термінів і понять. К.: Кондор, 2006. 372 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>
47. Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник / За заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К., Іванова В. К.: Кондор, 2018. 256 с.
48. Танчин І.З. Соціологія: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. К.: Знання, 2008. 351 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/572-sotsologiyatanchin-I3.htm>
49. Черниш Н. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою. К.: Знання, 2009. 430 с.
50. Шлюб, сім'я та дітородні орієнтації в Україні. К.: АДЕФ-Україна, 2008. 256 с.
51. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: Кондор, 2005. 288 с.
52. Як провести соціологічне дослідження: методичні рекомендації / Упоряд. та заг. ред. О.М. Балакіревої та О.О. Яременка. К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. 264 с.
53. Якісні дослідження в соціологічних практиках: навчальний посібник / За ред. Н. Костенко, Л. Скокової. К.: Інститут соціології НАНУ, 2009 400 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://i-soc.com.ua/assets/files/library/g_s_ok.pdf

Додаток 1 – Вимоги до написання реферату

Реферат – це творче завдання, завдяки якому перевіряється рівень самостійного мислення здобувача вищої освіти, його вміння обробляти та аналізувати матеріал, робити узагальнюючі висновки, практично застосовувати знання, здобуті в процесі навчання.

Структура реферату:

- титульний аркуш;
- план;
- вступ;
- основна частина (текст реферату);
- висновок;
- список літератури.

Основні вимоги до оформлення реферату

- Реферат має бути виконаний на одній сторінці аркуша білого паперу формату А 4 (210 / 297 см.), обсягом 10-15 сторінок.
- Реферат роздруковується на принтері або пишеться охайним почерком обсягом, адекватним друкованому.
- Якщо текст надруковано на принтері, відстань між рядками – полуторний інтервал, шрифт Times New Roman розміру 14.
- Параметри сторінок: зверху та знизу – 2 см, зліва – 2 см, справа – 1 см.
- Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки наприкінці.
- Реферат виконується українською мовою.

Захист реферату

Після написання та належного оформлення реферату здобувач вищої освіти захищає його на практичному занятті. Якщо здобувачу вищої освіти не вистачило часу для захисту реферату він здає його викладачу. На захисті реферату здобувач вищої освіти у стислій доповіді (3-5 хвилин) викладає основний зміст роботи та робить власні висновки.

Отримані бали за реферат залежать, насамперед, від ступеня його підготовки, самостійності в обробці матеріалу, оформлення (дотримання параметрів), грамотності викладу та ін.

Додаток 2 – Питання до екзамену з курсу «Соціологія»

1. Предмет і об'єкт соціології.
2. Функції соціології.
3. Структура соціології.
4. Місце соціології в системі наук про суспільство.
5. Причини та фактори виникнення соціології.
6. Протосоціологічний етап становлення соціології.
7. Основні положення соціології О. Конта та Г. Спенсера.
8. Соціологічна теорія Е. Дюркгейма.
9. Соціологічні підходи М. Вебера та Т. Парсонса.
10. Історія соціології в Україні.
11. Сутність та сфери суспільства.
12. Розвиток суспільства.
13. Типології суспільства.
14. Характеристика типології суспільства за Д. Беллом.
15. Соціальна структура суспільства.
16. Соціальна стратифікація.
17. Поняття та функції середнього класу.
18. Особливості середнього класу в Україні.
19. Соціальний портрет сучасного середнього класу за О. Симончук.
20. Соціальна мобільність у сучасному суспільстві.
21. Поняття і ознаки соціальних інститутів.
22. Функції соціальних інститутів.
23. Види соціальних інститутів.
24. Поняття і ознаки соціальних організацій.
25. Структура соціальних організацій.
26. Типологія соціальних організацій.
27. Управління соціальними організаціями.
28. Риси ідеальної бюрократії за М. Вебером.
29. Поняття особистості. Людина, індивід, особистість.
30. Структура особистості.
31. Соціальні статуси та ролі особистості.
32. Соціалізація особистості.
33. Девіантна поведінка особистості.
34. Поняття та ознаки соціальної групи.
35. Квазігрупи.
36. Класифікація соціальних груп.
37. Сім'я як предмет соціології.
38. Шлюб в системі сімейних відносин.
39. Функції та риси сім'ї.
40. Протиріччя і тенденції розвитку сім'ї.

41. Поняття та ознаки конфлікту.
42. Функції конфлікту.
43. Наслідки та роль конфліктів у життєдіяльності суспільства.
44. Типологія конфліктів.
45. Структурні складові конфлікту.
46. Причини конфлікту.
47. Динаміка конфлікту.
48. Управління конфліктом.
49. Поняття та етапи соціологічного дослідження.
50. Види соціологічного дослідження.
51. Програма соціологічного дослідження.
52. Гіпотеза соціологічного дослідження.
53. Анкетування, як форма опитування.
54. Інтерв'ювання, як форма опитування.
55. Спостереження в соціології.
56. Метод аналізу документів.
57. Аналіз соціологічної інформації.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Тематика лекційних занять.....	4
Плани семінарських занять.....	6
Тема 1. Сутність соціологічної науки.	6
Тема 2. Історія формування і розвитку соціології.....	8
Тема 3. Суспільство та його соціальна структура.....	12
Тема 4. Соціальні інститути та організації.....	17
Тема 5. Особистість в системі суспільства.....	20
Тема 6. Соціальна група. Сім'я як мала соціальна група.....	23
Тема 7. Конфлікти в системі суспільства.....	27
Тематика самостійної роботи.....	30
Тема 1. Організація та методи соціологічного дослідження.....	30
Рекомендована література.....	34
Додаток 1 – Вимоги до написання реферату.....	37
Додаток 2 – Питання до екзамену з курсу «Соціологія».....	38